

**ROLE OF PHARMACIST IN THE PREVENTION OF POTENTIALLY
PREVENTABLE ADVERSE DRUG REACTIONS IN GENERAL
MEDICINE WARDS AT RAMATHIBODI HOSPITAL**

WARAPORN SRISUWANNARAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN PHARMACY
(CLINICAL PHARMACY)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-5434-8

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

บทบาทของเภสัชกรในการป้องกันการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกันได้ที่จะเกิดขึ้นในหอผู้ป่วย
อายุรกรรม ณ โรงพยาบาลรามธิบดี (ROLE OF PHARMACIST IN THE PREVENTION OF
POTENTIALLY PREVENTABLE ADVERSE DRUG REACTIONS IN GENERAL MEDICINE
WARDS AT RAMATHIBODI HOSPITAL)

วารสารณ์ ศรีสุวรรณรัตน์ 4536858 PYCP/M

ภ.ม. (เภสัชกรรมคลินิก)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เกลิมศรี ภูมิมางกูร, Ph.D. (Clinical Pharmacy), สุรกิจ นาทีสุวรรณ,
Pharm.D., BCPS., สมิง เก้าเจริญ, M.D., Dip.Clin.Pharm., วินัย วนานุกูล, M.D., Thai Board of
Internal Medicine.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาอุบัติการณ์ที่อาจเกิดอาการไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกันได้และอาการ
ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจริงที่สามารถป้องกันได้ในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ณ โรงพยาบาลรามธิบดีและจำแนก
การให้คำแนะนำของเภสัชกรคลินิกในการป้องกันการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกันได้ที่จะเกิด
ขึ้น ศึกษาในผู้ป่วยทุกรายที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย1และหญิง1ระหว่างวันที่ 17 เมษายน
ถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2546 และผู้ป่วยที่ย้ายมาจากหอผู้ป่วยอื่นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เภสัชกรคลินิกทำการ
ค้นหาอาการไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกันได้ที่จะเกิดขึ้น โดยใช้ชุดคำถามของ Schumock และ Thornton
ตลอดเวลาที่พบทวนคำสั่งใช้ยาเพื่อวางแผนการใช้ยาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายอาการไม่พึงประสงค์
ที่เกิดขึ้นระหว่างอยู่ในโรงพยาบาลจะถูกประเมินโดย Roussel Uclaf Causality Assessment Method
(RUCAM) และหาอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจริงชนิดที่ป้องกันได้ตามเกณฑ์ Schumock และ Thornton

ผู้ป่วยทั้งหมดที่ติดตามจำนวน 581 ราย (ชาย 292 ราย, หญิง 289 ราย) พบอุบัติการณ์ที่อาจเกิดอาการ
ไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกันได้ร้อยละ 28.1 ซึ่งเป็นการให้คำแนะนำโดยเภสัชกรคลินิกร้อยละ 12.7 (ให้
คำแนะนำ 108 ครั้งในผู้ป่วย 74 ราย) ซึ่ง 93 คำแนะนำ (ร้อยละ 86.1) ได้รับการยอมรับจากแพทย์ ผู้ป่วย 56
ราย (ร้อยละ 9.6) เกิดอาการไม่พึงประสงค์อย่างน้อย 1 อาการ รวมทั้งสิ้น 100 อาการซึ่ง 14 อาการ (ร้อยละ
14) ถูกประเมินว่าป้องกันได้ คำแนะนำที่ให้มากที่สุด คือ การลดขนาดยาหรือความถี่ในการให้ยา (ร้อยละ
46.3), หลีกเลี่ยงปฏิกริยาระหว่างยา (ร้อยละ 17.6) และพิจารณาว่ายาไม่เหมาะสมสำหรับสภาวะของผู้ป่วย
ซึ่งให้คำแนะนำเท่ากับการขอวัดระดับยาหรือการตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่นที่จำเป็น (ร้อยละ 13.9) กลุ่มยา
ด้านจุลชีพเป็นสาเหตุของอาการไม่พึงประสงค์มากที่สุด (ร้อยละ 70.2) อวัยวะที่พบเกิดอาการไม่พึงประสงค์
สูงสุด คือ ระบบเมตาบอลิซึมและโภชนาการ (ร้อยละ 45.1) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการมีเภสัชกร
ร่วมทำงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมมีประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ชนิดที่ป้องกัน
ได้ที่จะเกิดขึ้น

116 หน้า ISBN 974-04-5434-8

ROLE OF PHARMACIST IN THE PREVENTION OF POTENTIALLY PREVENTABLE ADVERSE DRUG REACTIONS IN GENERAL MEDICINE WARDS AT RAMATHIBODI HOSPITAL

WARAPORN SRISUWANNARAT 4536858 PYCP/M

M.Sc. in Pharm. (CLINICAL PHARMACY)

THESIS ADVISORS : CHALERMSRI PUMMANGURA, Ph.D. (Clinical Pharmacy), SURAKIT NATHISUWAN, Pharm.D., BCPS., SMING KAOJARERN, M.D., Dip.Clin.Pharm., WINAI WANANUKUL, M.D., Thai Board of Internal Medicine.

ABSTRACT

The objectives of this study were to find the incidence of potentially and actual preventable adverse drug reactions (ADRs) in general medicine wards at Ramathibodi Hospital and to categorize clinical pharmacist's interventions in the prevention of potentially preventable ADRs (pot.pADRs). All patients admitted in male and female medical wards 1 from April 17 through October 8, 2003 and who were transferred from other wards during the period of study were recruited. Pot.pADRs were detected by a clinical pharmacist based on Schumock and Thornton criteria through the review of medication orders for appropriate pharmacotherapeutic management. Actual ADRs were detected during hospitalization, assessed causality by using Roussel Uclaf Causality Assessment Method (RUCAM) and determined preventability by Schumock and Thornton.

Five hundred and eighty-one patients were included into the study (292 males and 289 females). The overall pot.pADRs incidence was 28.1%, 12.7% were prevented by pharmacist's interventions (108 interventions in 74 patients). Ninety three (86.1%) of these interventions were accepted by physicians. Fifty-six patients (9.6%) experienced at least one actual ADR which accounted for 100 actual ADRs. Fourteen actual ADRs (14%) were identified as preventable. The most common interventions were decreasing dosage or frequency of drugs (46.3%), avoiding drug-drug interaction (17.6%), discontinuing/changing drugs that were deemed to be inappropriate for patient's clinical condition (13.9%) and requesting for therapeutic drug monitoring or other necessary laboratory tests (13.9%). Drugs in general systemic anti-infectives group were the most common cause of ADRs (70.2%). The most common organ involvements were metabolic and nutritional disorders (45.1%). It can be concluded that pharmacist participation in general medicine wards is effective in the prevention of pot.pADRs.

KEY WORDS : PHARMACIST / PREVENTION / PREVENTABLE ADVERSE DRUG REACTIONS / MEDICINE WARDS

116 pp. ISBN 974-04-5434-8